

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

**Deputy Minister of Employment and Social Protection
Sophia Kalantzakos' speech
at the 4th Hellenic Observatory Athens Conference:
"Welfare and Pension Reform in Europe: learning from each other?"
By the London School of Economics and Political Science
in association with The National Bank of Greece**

---

25 Ιουνίου 2008

Ladies & Gentlemen,

I would like to begin my comments by taking a brief look at recent history. Following World War II, Europe was left in shambles and reconstruction began - With reconstruction came economic growth and with growth came the development of social security and welfare systems. The first 25 years after the war these social systems grew steadily expanding their coverage to include increasingly more beneficiaries while simultaneously expanding the benefits offered.

Με την πάροδο του χρόνου και την αλλαγή των οικονομικών και δημογραφικών δεικτών το σύστημα άρχισε να αντιμετωπίζει κραδασμούς και ανεξάρτητα από την έκταση αυτών των κραδασμών ολόκληρη η Ευρώπη – κάθε μέλος χωριστά και με το δικό του τρόπο – έθεσε σε εφαρμογή μια σειρά από παρεμβάσεις που θα εξασφάλιζαν τη βιωσιμότητα του συστήματος για τις επόμενες γενιές.

Η Ευρώπη έχει κάνει την επιλογή της σε αυτό το ζήτημα. Το κοινωνικό μοντέλο έχει βαθιές ρίζες στην ιστορική μας διαδρομή και δεν θυσιάζεται.

Το σύστημα της Κοινωνικής Ασφάλισης στην Ελλάδα στηρίζεται σε μια σειρά από θεμελιώδεις αρχές, τη σταθερότητα των οποίων υπηρέτησε όλη η μεταρρυθμιστική προσπάθεια που ξεκίνησε το 1992 μέχρι και την πρόσφατη ασφαλιστική μεταρρύθμιση που ψήφισε η Βουλή.

Αποτελούν αυτές οι αρχές τον πυρήνα του συστήματος :

1. Ο δημόσιος και καθολικός και υποχρεωτικός χαρακτήρας του συστήματος.
2. Ο αναδιανεμητικός χαρακτήρας του συστήματος (η μεταφορά πλούτου στα χαμηλότερα στρώματα) και η διανεμητική λειτουργία του (pay as you go)
3. Η αρχή της αλληλεγγύης των γενεών
4. Το τριμερές μοντέλο χρηματοδότησης (εργαζόμενοι-εργοδότες-κράτος) και η τελική εγγύηση της βιωσιμότητας του από το Κράτος.

Όπως γνωρίζετε πρόσφατα η Κυβέρνηση έφερε στη Βουλή των Ελλήνων - όπου και ψηφίστηκε - έναν νέο ασφαλιστικό νόμο, (3655/08), μια συνολική μεταρρύθμιση του συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης.

Η κυβέρνηση στην προσπάθειά της να υπηρετήσει τις «αρχές» του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης – στις οποίες (αρχές) όλοι συμφωνούμε - επέλεξε να κινηθεί σε τρεις μεταρρυθμιστικούς άξονες:

- I. Στην ενοποίηση των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης, μια παρέμβαση με στόχο τη ριζική διοικητική και οργανωτική αναδιάρθρωση του συστήματος.
- II. Στη στήριξη του συστήματος με στοχευμένες νομοθετικές παρεμβάσεις σε ασφαλιστικές ρυθμίσεις για την ενθάρρυνση της εθελούσιας παραμονής στην εργασία και την αποθάρρυνση των πρόωρων συνταξιοδοτήσεων.
- III. Σε θεσμικές παρεμβάσεις τομέας για την ουσιαστική προστασία της μητρότητας και τη διασφάλιση των μελλοντικών γενεών μέσω της σύστασης του Ασφαλιστικού Κεφαλαίου Αλληλεγγύης των γενεών (ΑΚΑΓΕ).

Κυρίες και Κύριοι,

Καθένας από αυτούς τους μεταρρυθμιστικούς άξονες έχει μια διαφορετική στόχευση και σημασία για τη συνολική μεταρρύθμιση.

Ένα σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης με 155 φορείς και κλάδους , υπό την εποπτεία 5 Υπουργείων, είναι – ως το παραδεχτούμε - ένα πολύπλοκο και με υψηλό διοικητικό κόστος σύστημα στο οποίο γίνεται κατασπατάληση πόρων, αναπτύσσονται πελατειακές πρακτικές και υφίσταται αδυναμία ουσιαστικού ελέγχου.

Μέσω των ενοποιήσεων, οι οποίες ξεκίνησαν ήδη, αναμένουμε σημαντική εξοικονόμηση διοικητικών και λειτουργικών δαπανών, αποτελεσματικότερο έλεγχο και εποπτεία εκ μέρους της Πολιτείας, αποδοτικότερη αξιοποίηση της κινητής και ακίνητης περιουσίας των Ταμείων, ανάπτυξη αποτελεσματικότερων συστημάτων πληροφορικής, και γενικά σημαντικό **λειτουργικό και οργανωτικό εξορθολογισμό** του Συστήματος.

Όλοι - τα κόμματα αλλά και οι επαγγελματικοί και κοινωνικοί φορείς – μιλούν για κοινωνική δικαιοσύνη, κοινωνική συνοχή και κοινωνική αλληλεγγύη. Γι' αυτό δημιουργήσαμε το Ταμείο Αλληλεγγύης των γενεών που σκοπός του είναι η δημιουργία αποθεματικών για τη χρηματοδότηση των κλάδων σύνταξης των φορέων κοινωνικής ασφάλισης. Το ΑΚΑΓΕ θα είναι κλειδωμένο μέχρι το 2019 και οι πόροι του θα προέρχονται από το 10% των κοινωνικών πόρων που εισπράττουν οι φορείς κοινωνικής ασφάλισης, το 10% των ετήσιων εσόδων από τις αποκρατικοποιήσεις ΔΕΚΟ και το 4 % των ετήσιων εσόδων του ΦΠΑ. Αυτό είναι ένα σημαντικό βήμα έμπρακτης αλληλεγγύης.

Σε ότι αφορά τώρα τις στοχευμένες νομοθετικές παρεμβάσεις θα ήθελα να επισημάνω τα εξής: Η Ελλάδα, αντιμετωπίζει έντονο δημογραφικό πρόβλημα, γεγονός που καθιστά επιτακτική τη λήψη μέτρων για την ενίσχυση της οικογένειας.

Περαιτέρω μέτρα που θα συμβάλλουν αποτελεσματικά στην τόνωση του θεσμού της οικογένειας και τη διευκόλυνση των μητέρων που ταυτόχρονα εργάζονται είναι: η χορήγηση ειδικής άδειας μητρότητας 6 μηνών, η καθιέρωση του δικαιώματος

αναγνώρισης πλασματικού χρόνου για κάθε παιδί σε όλους τους ασφαλιστικούς οργανισμούς, η ουσιαστική αξιοποίηση του αναγνωριζόμενου χρόνου ο οποίος θα χρησιμοποιείται εκτός από τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος και για την προσαύξηση του ποσού της σύνταξης, η μείωση των εισφορών που καταβάλλουν οι ασφαλισμένες μητέρες, είναι ήδη νομοθετημένες στην πρόσφατη ασφαλιστική μεταρρύθμιση.

Η προτεραιότητα της σημερινής γυναίκας δεν είναι η αποχώρηση από την αγορά εργασίας αλλά η διασφάλιση στην πράξη των ίσων ευκαιριών. Μια γυναίκα δεν θέλει να έχει έντονο το δίλημμα: δουλειά ή οικογένεια. Θέλει και τα δύο και πρέπει να τη βοηθήσουμε να εκπληρώσει το ρόλο της μέσα στην κοινωνία.

Επιμηκύνοντας το χρόνο αδειάς κατά έξι μήνες μια γυναίκα έχει πια τη δυνατότητα να μείνει έως και ένα έτος στο σπίτι, μαζί με το παιδί της, και να ξαναγυρίσει στη δουλειά της.

Ένα από τα πλέον σημαντικά ζητήματα της ασφαλιστικής νομοθεσίας, ήταν η έλλειψη ουσιαστικών κινήτρων παραμονής στην εργασία.

Για την αντιμετώπιση των στρεβλώσεων του Συστήματος και των ανισοτήτων μεταξύ των ασφαλισμένων, υιοθετήθηκαν μια σειρά από ρυθμίσεις, όπως η καθιέρωση ουσιαστικής προσαύξησης της σύνταξης για τους ασφαλισμένους που παραμένουν στην εργασία τους, μέχρι 3 έτη επιπλέον, μετά τη συμπλήρωση του γενικού ορίου ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης και του οριζόμενου αντίστοιχα χρόνου ασφάλισης.

Σήμερα, ο Κανονισμός Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελματών του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ αριθμεί 537 επαγγέλματα (156 εργασίες και 381 ειδικότητες), με τον αριθμό των δικαιούχων να ανέρχεται σε 700.000 περίπου.

Καθίσταται, συνεπώς, αναγκαίος ο εκσυγχρονισμός και η επικαιροποίηση του σχετικού καταλόγου.

Στο πλαίσιο αυτό, συγκροτήθηκε και λειτουργεί ειδική Επιτροπή, με αντικείμενο τον επανακαθορισμό των επαγγελματών και των εργασιών που θα υπάγονται στον Κανονισμό Βαρέων και Ανθυγιεινών επαγγελματών. Άλλωστε τα σχετικά αιτήματα κοινωνικών εταίρων και φορέων εκκρεμούν από δεκαετίες και έτσι η αναμόρφωση των ΒΑΕ θα δώσει την ευκαιρία για την αποκατάσταση αδικιών και την άρση των όποιων ανισοτήτων, με βάση αντικειμενικά και αμιγώς επιστημονικά κριτήρια.

Κυρίες και Κύριοι,

Είναι σαφές ότι η δική μας ασφαλιστική μεταρρύθμιση δεν προήλθε από το κενό. Από τα παραδείγματα πολιτικών σε διαφορετικές χώρες προκύπτει μια σύγκλιση στις ακολουθούμενες πολιτικές για την αντιμετώπιση των προβλημάτων με κύριους άξονες τη σταθερή χρηματοδότηση, τον εξορθολογισμό του συστήματος, τον περιορισμό της εισφοροδιαφυγής και της σπατάλης των πόρων, την αποθάρρυνση της πρόωρης εξόδου από τον εργασιακό βίο και την καταπολέμηση της ανισότητας μεταξύ των γενεών.

Ήδη από το τέλος της δεκαετίας του 1990 σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης υπάρχει συντονισμός δράσεων των Κρατών Μελών γύρω από τα θέματα Κοινωνικής πολιτικής. Μπορούμε, πρέπει και θέλουμε να μάθουμε ο ένας από τις εμπειρίες του άλλου. Από το 2000 σύμφωνα με τα συμπεράσματα της Λισσαβόνας υιοθετείται η ανοικτή μέθοδος συντονισμού. Στο Συμβούλιο της Στοκχόλμης το 2001 για πρώτη φορά η Ανοικτή Μέθοδος Συντονισμού αναφέρεται και σε ζητήματα κοινωνικής ασφάλισης και κοινωνικής προστασίας.

Στην πιο πρόσφατη Κοινή Έκθεση του 2008 σημειώνονται τα εξής:

- Οι κοινωνικές και οικονομικές πολιτικές θα πρέπει να είναι αμοιβαία υποστηρικτικές. Στα τελευταία χρόνια οι μεταρρυθμίσεις των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης και οι ενεργητικές πολιτικές συνεισέφεραν στην ανάπτυξη και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Μολονότι οι μεταρρυθμίσεις στην κοινωνική ασφάλιση είναι σε εξέλιξη, υπάρχει ανάγκη για την στενή παρακολούθησή τους όσον αφορά την επίπτωσή τους στη μελλοντική επάρκεια τους και στην κοινωνική και οικονομική βιωσιμότητά τους.
- Ο πρώτος κύκλος της Ανοικτής Μεθόδου Συντονισμού έδειξε ότι οι κοινοί στόχοι που υιοθετήθηκαν το 2006 βοήθησαν τα Κράτη Μέλη στο σχεδιασμό των πολιτικών τους. Καθώς οι στόχοι αυτοί είναι μακροπρόθεσμοι, παραμένουν έγκυροι και σήμερα, και η διαρκής εφαρμογή τους είναι κρίσιμος παράγοντας επιτυχίας της Στρατηγικής της Λισσαβόνας.

Κλείνοντας και αφού ευχηθώ καλή επιτυχία στο συνέδριό σας, θέλω να υπογραμμίσω και πάλι ότι ο στόχος είναι διττός. Να συνεχιστεί από τη μια η οικονομική ανάπτυξη διότι αυτή δίνει ευκαιρίες για δουλειά και εξασφαλίζει τους οικονομικούς πόρους για περισσότερο και ποιοτικότερο κοινωνικό κράτος. Αλλά ταυτόχρονα έχουμε υποχρέωση να στηρίξουμε την κοινωνική ασφάλιση διότι αποτελεί μια κατάκτηση του 20^{ου} αιώνα που συνέβαλε στην κοινωνική συνοχή αλλά και στη στήριξη των σκληρά εργαζόμενων πολιτών, όταν αυτοί βγουν στη σύνταξη.

Σας ευχαριστώ.